ОХРИДСКИ ПРОЛОГ НА СВЕТИЯ ВЛАДИКА НИКОЛАЙ СРЪБСКИ ЗА 21-ВИ МАЙ

1. **Свети цар Константин и царица Елена.** Родители на Константин бяха цар Констанций Флор и царица Елена. Флор имаше още деца от друга жена, но от Елена имаше само Константин. Три големи борби поведе Константин, когато стана цар: една срещу Максенций, тиранин в Рим, друга срещу скитите на Дунав и трета срещу византийците. Преди битката с Максенций, когато Константин беше измъчван от съмнения в успеха си, яви му се посред бял ден един блестящ кръст на небето, цял окичен със звезди, а на кръста беше написано: с това побеждавай. Царят удивен нареди да изковат голям кръст, подобен на този, който му се яви, и да го сложат начело на войската. Със силата на кръста той извоюва славна победа над превъзхождащия го числено противник. Максенций се удави в река Тибър. Веднага след това Константин издаде знаменития Едикт в Милано от 313 година да се прекратят гоненията на християни. Като победи византийците, той изгради великолепен престолен град на Босфора, който от тогава се нарече Константинопол. Но преди това Константин тежко се разболя от проказа. Жреците и лекарите го съветваха като лекарство да се къпе в кръвта на заклани деца. Но той отхвърли това. Тогава му се явиха апостолите Петър и Павел и му казаха да потърси епископ Силвестър, който ще го излекува от страшната болест. Епископът го посвети във вярата Христова и го кръсти и проказата изчезна от тялото на царя. Когато в църквата настъпи раздор заради сеещия разединеност еретик Арий, царят свика I вселенски събор в Никея през 325 година, където ереста беше осъдена и се укрепи Православието. Света Елена, благочестивата майка на царя, беше голяма ревнителка на вярата Христова. Тя посети Иерусалим и намери честния Кръст Господен, и изгради на Голгота църква на Възкресението и още много други църкви по Светите земи. На осемдесет години тази свята жена се представи пред Господа, през 327 година. А цар Константин надживя майка си с десет години и почина в мир на шестдесет години в град Никомидия. Тялото му беше погребано в църквата на Светите Апостоли в Цариград.
2. **Преподобни мъченик Пахомий.** Родом от Малка Русия. На младини е бил заловен от татарите и продаден на един турчин кожар като роб. Прекарва в робство

двадесет и седем години, в мястото Усаки в Мала Азия. Бил е потурчен насила. Отива в Света гора, замонашва се и прекарва дванадесет години при манастира на свети Павел. Решава да пострада за Христа. Неговият старец, духовникът Иосиф, го изпраща в Усаки, където Пахомий се явява на бившия си господар като християнин в монашески одежди. Турците го подлагат на мъчения, след това го хвърлят в тъмница и накрая го посичат на 8 май 1730 година на самия ден на Възнесение. От неговата кръв и от мощите му са станали много чудеса. Погребан е на остров Патмос в църквата на свети Иоан Богослов. Така този малоруски селянин стана мъченик и венценосец в царството Христово.

3. **Преподобна Елена Дечанска (3 юни)**. Преподобна Елена Дечанска е сестра на Стефан

Дечански. Почива в мир в средата на XIV век и е погребана в манастира Дечани, където нейните мощи се намират и до днес. Неин портрет се пази в църквата в Горни Матеевац при Ниш.

На Константина царя се кръст светъл яви,
Константин го видя и Бога прослави.
Знамение беше кръстът на Сина Божий,
от знамението това по-прекрасно няма,
знамение на страдания и беди до време,
но и знамение на победа в края.
С това знамение, чудеса творящо,
Константин вървеше и навред победи.
Сред Рима на езичниците кръстогонители
той кръста висок издигна, на Спасителя славата.
Онуй, що три века беше чупено и ругано,
сега за Рим стана голямо и свято!
Три стотин лета кръстът оплюван беше,
в кърви се на светци земята къпеше.
Царства и царе, надменни и омразни,
сломиха се редом, на тръст слаба подобни.
А знамението кръстово несломено остана
и на света светеше дивно и славно.
Константин го позна и по-високо издигна го,
затова и името му в календара има го.

РАЗСЪЖДЕНИЕ

Че порокът е нещо срамно и грешно, виждаме и по това, че той винаги се крие и всякога си слага маската на добродетел. Св. Иоан Златоуст чудесно казва: „Порокът няма свое собствено лице, а взема назаем лицето на добродетелта.” *Затова и Спасителят е казал: дохождат в овча кожа, а отвътре са вълци грабители* (Мат. 7, 15). Наречи лъжеца лъжец, крадеца крадец, убиеца убиец, блудника блудник, клеветника клеветник и ще ги ожесточиш. Наречи пък който искаш човек: почтен, честен, всеотдаен, искрен, справедлив, съвестен и — ще го ощастливиш и удовлетвориш. Пак по Златоуст казвам: „Добродетелта е нещо естествено у човека, докато порокът е нещо неестествено и лъжовно.” Ако някой човек бъде хванат в порок, той бързо оправдава този си порок с някоя добродетел, облича го в одеждата на добродетелта. И наистина: порокът няма свое собствено лице. Също както и дяволът, бащата на порока!

СЪЗЕРЦАНИЕ

Да съзерцавам Бога и Светия Дух като вдъхновител, вдъхновяващ ни с правда, мир и радост, и то:

1. как Той е вдъхновявал с правда, мир и радост всички любители на правдата Христова,
2. как Той е вдъхновявал, а и до днес вдъхновява, с правда, мир и радост всички страдалци за правдата Христова.

БЕСЕДА

за децата Божии

Самият Дух свидетелства на нашия дух, че ние сме деца Божии (Рим. 8, 16)

Онзи, който има в себе си Дух Божий, — само той има и свидетелство, че е дете Божие. Без Духа Божий го няма и свидетелството. Нито пък цялата вселена може да даде такова свидетелство. Самата вселена, без Духа Божий, за какво друго ни свидетелства, освен за това, че ние сме нейни роби, нейна жертва, която тя безмилостно поглъща. Безбожниците всъщност са мислели точно така. Богоборците от нашите дни — не мислят ли и те така? Мислят. Защото наистина, трудно е за човек, който не е познал Христовия Дух, Духа Божий, Свидетеля Небесен, да се откъсне от тази мисъл. Не приехте духа на робството, казва същият апостол. А кой е този дух на робството? Всеки друг, освен Духа Божий, който Христос Господ изпрати на онези, които Го обичат. Единствено Духът Божий Всесвети е дух на свободата и осиновяването.

О щастие, о мир, о радост, когато Духът Божий се засели в очистеното човешко сърце като лястовица в гнездото си! Тогава надеждата отваря стотици порти във вселенската тъмница, и нашата прегръдка, по-широка от вселената, се отваря към Някого, който е по-голям и по-милосърден от вселената. Към кого? Към Отца! И тогава ние зовем:

Авва, Отче!

Свидетелството за Бога, което идва през очите, може да събуди у нас съмнението дали и ние сме чеда Божии. Но свидетелството, което идва при нас от сърцето, от Духа Божий, не оставя ни най-малко съмнение. Тогава Бог свидетелства за Бога. Какво съмнение може изобщо да има тук? И ни милва Бог, Духът Свети, в самото сърце на нашето същество. Какво съмнение може да има тук? Няма съмнение; и тогава ние знаем и чувстваме съвсем сигурно, че Бог е Отец, а ние сме чеда Божии. Ничии слуги, ничии роби, а — чеда Божии.

О Господи Боже, Дух Свети, всели се в нас и остани с нас като Свидетел на Троицата и на Царството, като Свидетел на безсмъртния Рай. На Теб слава и хвала вовеки. Амин.

Превод от сръбски : Димка Савова

(На български език за Слава Божия, за целите на Духовно-просветния Център при храм " Св.прор. Илия ")